

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р П. Господинов, НАТФИЗ „Кр. Сарафов“

на дисертационния труд на

Димитър Димитров Маринов

на тема: „Пътят към сцената и към екрана“

представен за придобиване на образователната и научна степен

„доктор“

по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство

Научен ръководител: проф. д-р Йоана Спасова-Дикова

Въведение

Дисертационният труд „Пътят към сцената и към екрана“ на Димитър Маринов е впечатляващ опит за съчетаване на дълбоко личен актьорски и преподавателски опит с универсалните принципи на театралното и киноизкуство. Авторът тръгва от схващането, че актьорството е не просто професия, а мисия, начин на живот и форма на социална и духовна отговорност. Трудът е адресиран както към бъдещите актьори, така и към техните преподаватели, като предлага практически ориентирана методика, в която теорията служи за основа, а не за ограничение.

Актуалност и значимост на темата

Темата е актуална не само в рамките на театралната и кино педагогика , но и в контекста на съвременните медийни, театрални и видео трансформации. Промяната в начина, по който се избират актьори, възходът на дигиталните платформи и само-записите (self-tape), както и глобализацията на изкуството, поставят нови изисквания към подготовката на артисти. Маринов поставя важни въпроси относно автентичността, адаптивността и моралната позиция на актьора в съвременния свят. В центъра на изследването е актьорът – не просто като изпълнител, а като създател, наблюдател, участник и интерпретатор на социални, морални и естетически проблеми.

Цел и задачи на изследването

Целта на дисертацията е да изгради съвременна, но и устойчива система за обучение на актьора, базирана върху изграждане на личен подход, вяра в таланта и уважение към партньорството. Основните задачи включват: дефиниране на понятието „характер“ като термин с предимство пред „герой“; изграждане на понятие за „органично внимание“; създаване на упражнения за сценично поведение; и синтез между теория и занаят.

В изпълнение на основната си цел – разкриване на актьорската същност, дисертацията си поставя следните задачи:

1. Процесът на израстване и развитието на актьора чрез индивидуален избор – целесъобразно:

- автентичност и оригиналност в собствено изразяване и творене;
- разликата между поведението на човека в реалния живот и актьора в представяне;

2. Умението да си откровен и правдив – да вярваш и да си вярваш. Да изгради принципът за работа върху роля: аз, актьорът, в дадените обстоятелства поставям/представям реалистично себе си в характера с лична творческа адаптация. Заимствайки, усвоявам и правдоподобно представям неговия образ чрез себе си, съгласно авторската идея и режисьорската концепции.

Като обект на изследването авторът посочва практическото експериментиране с теоретични становища в специфични упражнения, за натрениране на необходимите актьорски техники. Подходът обаче, е с „отворена врата“ към индивидуален избор за намиране на оригинални решения в процеса по лично творческо усмотрение. . Авторът многократно подчертава, че в актьорството не съществува универсална формула, а всяка индивидуалност изисква свой собствен уникален път на разкритие и развитие.

Методология и подход

Маринов предлага холистичен метод, който включва упражнения за сетивно възприятие, сценично внимание, наблюдателност мускулно освобождаване и др. Основата е поставена върху практиката, но обоснована чрез разширен понятиен апарат, теоретична информираност и личен педагогически и професионален опит. Авторът демонстрира разбиране за класическите школи (Станиславски, М. Чехов, Мейерхолд, Страсбург, Майснер и др.), като създава методика, която се стреми към постигане на артистична свобода и оригиналност, а не към механично възпроизвеждане. Дисертацията има методико-практически подход, насочен към съвременно обучение на актьори за театър и кино.

Структура и съдържание

Дисертационния труд е с обем от 242 страници и има следната структура: увод, четири части с подчасти, заключение, библиография и научни приноси. В увода са посочени целта, задачите, обекта и предмета на изследване и научната новост на дисертацията. Структурата на труда е ясно разгърната в четири основни части и съдържа както теоретични анализи, така и конкретни упражнения. Част I разглежда базови за обучението на актьора теми като: органично внимание и кръг на внимание, мускулно напрежение, физическа подготовка, оправдаване, творческо въображение и отношение. Част II е посветена на няколко важни проблема: партниране (индиректно, без

думи, с думи), наблюдателност, познание, характерност, монолог и роля. Част III дискутира теорията спрямо занаята. Част IV се фокусира върху подготовката на актьора за кино и включва девет подчасти. Всяка част съдържа богати примери и методически указания. Трудът завършва с научни приноси, които са ясно формулирани и логично следват от изложението. Авторът успешно аргументира защо обучението на актьора трябва да бъде разбирано не просто като процес на преподаване на техники, а като вдъхновение към личностно откритие. Въведението не само мотивира читателя да се задълбочи в изследването, но и очертава философската основа, върху която се гради целият труд. Силно впечатлява умението на автора да балансира между професионален тон и вдъхновяващо послание към младите артисти.

Формата и тонът на изложението са изключително подходящи за творци в началото на своя път в овладяването изкуството на актьора. „Вие сте колеги, гласували доверие на колега, който по-отдавна от вас се е родил, прогледнал, проходил, проговорил и сега споделя опит... Аз ще съм приятелят, седнал на масата срещу вас в тихото квартално кафене, който доверява професионалните си тайни, открити в дългогодишен опит“. Намирам този подход на Димитър Маринов за особено успешен. Без да спестява нищо от своя труден и същевременно успешен професионален опит, в крайна сметка гласът му звучи приятелски насърчително и професионално окуражаващо. Отличителна черта на подхода е, че упражненията са насочени не само към овладяване на техники, но и към създаване на навици за саморефлексия, наблюдателност и сценично присъствие. Подходът не изключва грешките, а ги превръща в елемент на обучението. Авторът

разглежда и теми като сценичен страх, физическо разтоварване и кастинг подготовка с психологически акценти – редки, но изключително необходими теми в актьорската педагогика. Допълнително внимание заслужава опитът за прилагане на интердисциплинарен подход – актьорството се разглежда през призмата на педагогиката, психологията, социологията и езикознанието. Това не просто разширява обхвата на труда, а го поставя в по-широк културен и академичен контекст. Формулирането на лична методология, базирана на опит, е изключително ценен принос, който би могъл да бъде доразвит в бъдещи изследвания или прилаган в преподавателската практика.

Научен принос

Основният принос на дисертацията е в синтеза между личния (професионален и човешки) и педагогически опит на автора, резултат от работа в две доста различни културни среди. Развитието на терминологичен апарат (характер, форма, образ), установяването на упражнения за органично поведение, въвеждането на дигиталните реалности в актьорското обучение и опитът за систематизиране на подход с отворена интерпретация добавят стойност за театралната педагогика, както в академична, така и в практическа перспектива. Направен е съвременен анализ и са преосмислени ключови понятия, свързани с обучението по актьорско майсторство в театъра и в киното. Анализирани са редица примери, свързани с актьорската практика и са

представени оригинални собствени разработки за актьорски тренинг за театър и кино.

Заключение и оценка

Дисертационният труд „Пътят към сцената и към екрана“ отговаря на всички академични критерии за докторска разработка. Той съдържа задълбочен теоретичен анализ, ясно формулирани цели и задачи, оригинален и практически приложим принос. Стилът на изложението е балансиран между академичност и достъпност, а аргументацията – последователна и обоснована. Намирам такъв тип изследвания, базирани на богат професионален опит, осмислен през широка обща култура, за особено ценни и обогатяващи театралната теория и практика. Като актьор и преподавател с богат опит на сцена и пред камера, разбирам и споделям напълно всичко казано от Димитър Маринов по отношение на обучението на бъдещите артисти и бих се радвал, ако повече доказани професионалисти практики имат волята и таланта да споделят своя опит.

Убедено и по съвест препоръчвам присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Димитър Димитров Маринов.

25.04.2025

проф. д-р П. Господинов

гр. София

REVIEW

by Prof. Dr. P. Gospodinov, NATFA "Kr. Sarafov"

of the dissertation work of

Dimitar Dimitrov Marinov

on the topic: "The Road to the Stage and to the Screen"

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree
"doctor"

in the professional field 8.4. Theater and Film Arts,

Scientific specialty "Film studies, film art and television"

Scientific supervisor: Prof. Dr. Ioana Spasova-Dikova

Introduction

The dissertation "The Road to the Stage and to the Screen" by Dimitar Marinov is an impressive attempt to combine deeply personal acting and teaching experience with the universal principles of theatrical and cinematic art. The author starts from the understanding that acting is not just a profession, but a mission, a way of life and a form of social and spiritual responsibility. The work is addressed both to future actors and to their

teachers, offering a practically oriented methodology in which theory serves as a basis, not a limitation.

Relevance and significance of the topic

The topic is relevant not only within the framework of theater and film pedagogy, but also in the context of contemporary media, theater and video transformations. The change in the way actors are selected, the rise of digital platforms and self-recording (self-tape), as well as the globalization of art, place new demands on the training of artists. Marinov raises important questions about the authenticity, adaptability and moral position of the actor in the modern world. At the center of the study is the actor – not just as a performer, but as a creator, observer, participant and interpreter of social, moral and aesthetic problems.

Aim and objectives of the research

The aim of the dissertation is to build a modern, but also sustainable system for training the actor, based on building a personal approach, faith in talent and respect for partnership. The main tasks include: defining the concept of "character" as a term with priority over "hero"; building a concept of "organic attention"; creating exercises for stage behavior; and a synthesis between theory and craft.

- In pursuit of its main goal – revealing the actor's essence, the dissertation sets the following tasks:
- 1. The process of growth and development of the actor through individual choice – expediently:

- • authenticity and originality in one's own expression and creation;
- • the difference between the behavior of a person in real life and the actor in performance;

1. The ability to be honest and truthful – to believe and to believe in oneself. To build the principle of working on a role: I, the actor, in the given circumstances realistically place/present myself in the character with personal creative adaptation. Borrowing, I assimilate and believably present his image through myself, according to the author's idea and the director's concepts.

As the object of the study, the author indicates practical experimentation with theoretical positions in specific exercises for training the necessary acting techniques. The approach, however, is with an "open door" to individual choice for finding original solutions in the process at personal creative discretion. . The author repeatedly emphasizes that there is no universal formula in acting, and each individuality requires its own unique path of discovery and development.

Methodology and approach

Marinov offers a holistic method that includes exercises for sensory perception, stage attention, observation, muscle release, etc. The foundation is laid on practice, but justified by an expanded conceptual apparatus, theoretical awareness and personal pedagogical and professional experience. The author demonstrates an understanding of the classical schools (Stanislavsky, M. Chekhov, Meyerhold, Strasberg, Meissner, etc.), creating a methodology that strives to achieve artistic freedom and originality, rather

than mechanical reproduction. The dissertation has a methodological and practical approach aimed at modern training of actors for theater and cinema.

Structure and content

The dissertation is 242 pages long and has the following structure: introduction, four parts with subparts, conclusion, bibliography and scientific contributions. The introduction states the goal, objectives, object and subject of the research and the scientific novelty of the dissertation. The structure of the work is clearly developed into four main parts and contains both theoretical analyses and specific exercises.

Part I examines basic topics for actor training such as: organic attention and attention span, muscle tension, physical preparation, justification, creative imagination and attitude. Part II is devoted to several important problems: partnership (indirect, without words, with words), observation, cognition, characterization, monologue and role. Part III discusses the theory in relation to the craft. Part IV focuses on the preparation of the actor for cinema and includes nine subparts. Each part contains rich examples and methodological instructions. The work ends with scientific contributions that are clearly formulated and logically follow from the presentation. The author successfully argues why actor training should be understood not simply as a process of teaching techniques, but as an inspiration for personal discovery. The introduction not only motivates the reader to delve deeper into the research, but also outlines the philosophical foundation on which the entire work is built. The author's ability to balance between a professional tone and an inspiring message to young artists is very impressive.

The form and tone of the presentation are extremely suitable for artists at the beginning of their journey in mastering the art of acting. “You are colleagues who have trusted a colleague who was born, saw, walked, spoke longer than you and now shares experience... I will be the friend sitting at the table across from you in the quiet neighborhood cafe, who confides his professional secrets discovered in many years of experience.” I find this approach of Dimitar Marinov to be particularly successful. Without sparing anything from his difficult and at the same time successful professional experience, in the end his voice sounds friendly, encouraging and professionally encouraging.

A distinctive feature of the approach is that the exercises are aimed not only at mastering techniques, but also at creating habits of self-reflection, observation and stage presence.

The approach does not exclude mistakes, but turns them into an element of training. The author also examines topics such as stage fright, physical exhaustion and casting preparation with psychological accents – rare but extremely necessary topics in acting pedagogy.

Additional attention deserves the attempt to apply an interdisciplinary approach – acting is considered through the prism of pedagogy, psychology, sociology and linguistics. This not only expands the scope of the work, but also places it in a broader cultural and academic context. The formulation of a personal methodology based on experience is an extremely valuable contribution that could be further developed in future research or applied in teaching practice.

Scientific Contribution

The main contribution of the dissertation is in the synthesis between the personal (professional and human) and pedagogical experience of the author, the result of working in two quite different cultural environments. The development of a terminological apparatus (character, form, image), the establishment of exercises for organic behavior, the introduction of digital realities in acting training and the attempt to systematize an approach with open interpretation add value to theater pedagogy, both from an academic and practical perspective. A contemporary analysis has been made and key concepts related to acting training in theater and cinema have been reconsidered. A number of examples related to acting practice have been analyzed and original own developments for acting training for theater and cinema have been presented.

Conclusion and evaluation

The dissertation "The Road to the Stage and the Screen" meets all academic criteria for a doctoral dissertation. It contains a thorough theoretical analysis, clearly formulated goals and objectives, an original and practically applicable contribution. The style of the presentation is balanced between academicity and accessibility, and the argumentation is consistent and well-founded. I find this type of research, based on extensive professional experience, understood through a broad general culture, to be particularly valuable and enriching theatrical theory and practice. As an actor and teacher with extensive experience on stage and in front of the camera, I understand and fully share everything said by Dimitar Marinov regarding the training of future artists and I would be happy if more proven professional practitioners had the will and talent to share their experience.

I confidently and conscientiously recommend awarding the educational and scientific degree of "doctor" to Dimitar Dimitrov Marinov.

25.04.2025

Prof. Dr. P. Gospodinov

Sofia